

rok 2020 rokiem leopolda tyrmanda

Uchwałą Sejmu ustanowiono rok 2020 rokiem Leopolda Tyrmanda w związku z tym, że jak przypominano, przypada wówczas 100 rocznica urodzin i 35 rocznica śmierci tego wybitnego pisarza, dziennikarza i publicysty.

TYRMAND - postać owiana legendą, ikona polskiego świata artystycznego lat pięćdziesiątych XX wieku. Znawca i popularyzator jazzu. Oryginalny i magnetyczny. Niekonwencjonalny, błyskotliwy, czytany, poliglota. Miał duszę buntownika, kierowała nim wrażliwość, ambicja i niezgoda na socjalistyczny minimalizm.

Leopold Tyrmand urodził się w 1920 roku w Warszawie, w zasymilowanej rodzinie żydowskiej. W 1938 roku ukończył warszawskie Gimnazjum im. Jana Kreczmara i wyjechał do Paryża, gdzie studiował na wydziale architektury Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Pięknych. To tam po raz pierwszy zetknął się z amerykańską muzyką jazzową oraz zachodnioeuropejską kulturą, które odcisnęły trwałe piętno na jego twórczości. Wybuch wojny zaskoczył go na wakacjach w Warszawie, skąd przedostał się do Wilna. Tam nawiązał kontakty z jedną z konspiracyjnych organizacji niepodległościowych, za co 1941 roku został aresztowany przez NKWD i skazany na osiem lat więzienia. Udało mu się uciec, a po wyrobieniu fałszywych dokumentów zgłosił się na roboty do Rzeszy. W 1944 roku zaciągnął się jako marynarz na niemiecki statek, chcąc przedostać się do neutralnej Szwecji. Został jednak schwytany w norweskim porcie i osadzony w obozie koncentracyjnym w Grini, gdzie doczekał końca wojny.

Po wojnie rozpoczął pracę jako dziennikarz w Agencji Prasowo-Informacyjnej, a później w redakcji "Przekroju". Publikował na łamach "Przekroju", "Expressu Wieczornego", "Tygodnika Powszechnego", "Rzeczpospolitej", "Dziś i Jutro" oraz "Ruchu Muzycznego". Specjalizował się w recenzjach muzycznych, teatralnych i sportowych. W tym czasie ukazał się pierwszy zbiór jego opowiadań wojennych, "**Hotel Ansgar**". Sławę przyniosła mu natomiast powieść sensacyjna o powojennej Warszawie, "**Zły**", będąca kryminałem z wątkiem miłosnym w tle. Przetłumaczono ją na ponad 20 języków!! Nieco później powstała monografia "**U brzegów jazzu**", stanowiąca kompendium wiedzy na temat jazzu, oraz zbiór opowiadań "Gorzki smak czekolady Lucullus". Z uwagi na bezkompromisowość Tyrmanda, po 1958 roku dotknęły go represje, a cenzura zatrzymywała jego kolejne powieści. Ostatnią książką, jaką udało mu się wydać w Polsce, był "**Filip**", przedstawiający losy młodego Polaka, którego wojenne ścieżki prowadzą do Frankfurtu nad Menem. Powieść ta oparta jest na elementach biograficznych. Z Polski Tyrmand wyemigrował w 1965 roku - najpierw podróżował po Europie, potem udał się do Stanów Zjednoczonych.

Za granicą ukazały się takie książki Tyrmanda jak: powieść "**Siedem dalekich rejsów**", której akcja toczy się w Darłowie; powieść "**Życie towarzyskie i uczuciowe**", piętnująca warszawskie środowisko inteligencji twórczej i jego służalczość wobec komunistów; zbiór esejów "**Zapiski dyletanta**", opowiadający o Ameryce widzianej jego oczami; pamflet na komunizm "**Cywilizacja komunizmu**" oraz "**Dziennik 1954**". Zmarł w 1985 roku, a jego "Dziennik 1954" doczekał się pierwszego polskiego wydania dopiero w 1989 roku, w mocno ocenzurowanej wersji. Właśnie ukazała się biografia Tyrmanda autorstwa Marcela Woźniaka „Moja śmierć będzie taka, jak moje życie”.